

Vraag nr. 115
van 9 juli 2002
van de heer JOHAN DE ROO

Doelstellingen 21ste eeuw – Levenslang leren

Op 22 november 2001 ondertekenden de Vlaamse regering, de sociale partners en de milieubeweging 21 doelstellingen voor de 21ste eeuw.

Als eerste doelstelling werd gesteld dat in 2010 10 % van de volwassenen moet deelnemen aan permanente vorming.

Inzake de concrete invulling van deze doelstelling zou ik de minister volgende vragen willen stellen.

1. Bestaan er plannen om van levenslang leren een grondrecht te maken ?
2. Wordt er een actieplan in het vooruitzicht gesteld om tegemoet te komen aan de doelstelling om het aantal schoolverlaters zonder startkwalificaties te halveren ?
3. Wordt er in een actieplan voorzien om het aantal laaggeletterden en het aantal volwassenen zonder ICT-basisvaardigheden te verminderen (ICT : informatie- en communicatietechnologie) ?
4. Wordt de consensus die bereikt werd inzake EVC (erkenning verworven competenties) vertaald in een aantal concrete projecten ?
5. Wordt in Vlaanderen een netwerk van laagdrempelige centra voor levensloopbaanadvies uitgebouwd ?
6. Op welke manier worden opleiding, EVC en levensloopbaanadvies financieel toegankelijk gemaakt ?
7. Worden de Edufora-databanken uitgebouwd tot een volwaardig leerinformatiesysteem, zodat gezinnen zonder internet ook toegang krijgen via lokale leerwinkels en bibliotheken ?

Antwoord

1. Het realiseren van een maatschappij waarin leren op een levenslange en levensbrede manier vorm krijgt, is niet alleen een opdracht voor de minister van Onderwijs en Vorming. Het vergt

overleg en samenwerking binnen de Vlaamse regering, maar ook met heel wat verschillende actoren uit onder meer de arbeidswereld, de socio-culturele sector, de welzijnssector, ...

Levenslang leren erkennen als een grondrecht brengt niet alleen juridische en organisatorische, maar ook aanzienlijke financiële consequenties met zich mee, die op dit ogenblik niet te overzien zijn. Vandaar dat er daarover nog geen uitspraken kunnen worden gedaan en dat de voorwaarden best dieper worden onderzocht.

Niettemin vormt levenslang en levensbreed leren (LLL) een belangrijk aandachtspunt in het Vlaamse onderwijsbeleid. De Vlaamse regering heeft op 7 juli 2000 het Actieplan "Een leven lang leren in goede banen" goedgekeurd, hetgeen inmiddels werd aangevuld met de resultaten van het maatschappelijk debat en van de visiegroepen "Vlaanderen als lerend trefpunt" en "Vlaanderen als werkend trefpunt" in het kader van Kleurrijk Vlaanderen.

2. Als een van de strategische doelstellingen van het Vlaamse onderwijsbeleid geldt de bestrijding van de dualisering. Dit veronderstelt aandacht voor de financiële, maar ook voor de sociale en culturele factoren die de toegang tot en de doorstroming in het onderwijs kunnen belemmeren.

In dat kader werden operationele doelstellingen geformuleerd en projecten opgestart die kunnen bijdragen tot de vermindering van het aantal ongekwalificeerde schoolverlaters.

De schoolverlaters stevige startkwalificaties vers-trekken

- Permanente bijsturing van eindtermen, basiscompetenties, leerplannen op basis van nieuwe onderwijskundige inzichten, maatschappelijke ontwikkelingen en arbeidsmarktbehoeften.
- Bijzondere aandacht naar de zwakste groep : leerlingen in het deeltijds en buitengewoon onderwijs verrijkende werkervaringen aanbieden tijdens de schoolloopbaan (in kader van Vlaamse sociale akkoorden en in afstemming met middenstandsopleiding van VIZO).

Een actieplan voor de waardering van het technisch en beroepssecundair onderwijs uitwerken

Concreet : samenwerking met de beroepsweld, verbetering van de oriëntering van leerlingen, aanscherping van de technologische vormingscomponent in het basis- en secundair onderwijs, oprichting van regionale technologische centra, centrale stagedatabank, leerlingenstages, creëren van post-to-post-uitwisselingen (bedrijfsstages van leerkrachten en vice versa).

Modularisering van het beroepsonderwijs

Op 1 september 2001 was er een tweede startdatum met leerlingen in bijkomende studiegebieden. Het experiment loopt vanaf deze datum in 38 scholen SO (waarvan 18 scholen 4de graad personenzorg), tien CDO's en drie BUSO-scholen. Het experiment "modularisering" wordt gekoppeld aan de integratie van nieuwe onderwijsvisies en -methodes, zoals geïntegreerd werken, gedifferentieerd werken en team teaching.

Zorgen dat leerlingen graag naar school gaan (en antisociaal gedrag op school bestrijden)

Het project JoJo richt zich tot jongeren die de school voortijdig hebben verlaten of de studies na het secundair onderwijs hebben stopgezet, maar toch geïnteresseerd zijn om in scholen te werken. Jongeren van allochtone afkomst en jongeren uit kansarme gezinnen worden in het bijzonder aangemoedigd om deel te nemen aan dit startbanenproject. Dit om een verdere dualisering van de maatschappij te bestrijden.

De doelstelling van het project is tweeledig :

- de jongeren van de doelgroep laten proeven van een job in het onderwijs, om ze aldus de smaak te pakken te laten krijgen voor eventuele verdere opleiding en tewerkstelling ;
- scholen met een publiek van jongeren met schoolse problemen een bijkomende werkracht bieden om te werken aan een positief schoolklimaat en een beter contact tussen de leraren en de allochtone of kansarme gezinnen.

(VIZO : Vlaams Instituut voor het Zelfstandig Ondernemen ; SO : secundair onderwijs ; CDO : centrum voor deeltijds onderwijs ; BUSO : buitengewoon secundair onderwijs ; JoJo : Scholen voor Jongeren – Jongeren voor Scholen – red.)

3. De laag- of kortgeschoolden vormen een doelgroep die niet zo gemakkelijk te betrekken is bij diverse vormingsinitiatieven. Toch werden er op verschillende terreinen een aantal initiatieven genomen, specifiek gericht op deze doelgroep.

- Tijdens de Grote Leerweek 2002 wordt aandacht besteed aan het laagdrempelige karakter van de boodschap om ook de moeilijk bereikbare doelgroepen, zoals de laaggeletterden, over de streep te krijgen.
- Elk jaar volgen er zo'n 700 volwassenen dag- of avondonderwijs in de twaalf centra van het tweedekansonderwijs met de bedoeling een diploma van secundair onderwijs te behalen. Sinds het schooljaar 2001-2002 kunnen deze centra zelf examineren en diplomeren. Cursisten moeten dus niet langer naar de Examencommissie van de Vlaamse Gemeenschap in Brussel komen, maar kunnen in een vertrouwde omgeving examens afleggen.
- Het is een belangrijke doelstelling om het functioneel geletterdheidsniveau van de gehele Vlaamse bevolking op peil te brengen en te houden. Het meerjarig beleidsplan inzake basiseducatie zal gestalte geven aan een geletterheidsplan waarin specifieke aandacht wordt besteed aan laaggeletterde autochtonen. Vanuit de vaststelling dat deze doelgroep zeer moeilijk bereikbaar is, zal worden onderzocht welke andere beleidsinstanties en -sectoren kunnen worden ingeschakeld om werk te maken van een actieve doorverwijzing. Een dergelijke multidimensionele benadering moet op lange termijn leiden tot een toename van het aantal functioneel geletterden in onze samenleving.
- Het aanbod Nederlands Tweede Taal (NT2) wordt opgedreven door het toekennen van bijkomende middelen, naast de reeds aanzienlijke investering voor NT2 in de basiseducatie.
- De Vlaamse regering keurde op 8 december 2000 het "strategisch plan hulp- en dienstverlening aan gedetineerden" goed. In juli 2001 werd de definitieve tekst van dit strategisch plan verspreid. De basiseducatie vervult in dit samenwerkingsverband een coördinerende rol m.b.t. de educatie voor gedetineerden. Deze opdracht is inmiddels decretaal verankerd.

In het kader van levenslang en levensbreed leren is het belangrijk dat meer burgers ICT-basisvaardigheden verwerven en met nieuwe media in contact komen. Scholen zouden zich daarom in de toekomst moeten omvormen tot open leercentra, waarbij ze hun ICT-infrastructuur ter beschikking stellen of elektronische leeromgevingen creëren en gebruiken.

4. In navolging van de beslissing van de Vlaamse regering van 22 maart 2002 werd aan de SERV en de VLOR een advies gevraagd m.b.t. de prioritaire kansengroepen en op te starten projecten inzake EVC (*SERV : Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen ; VLOR : Vlaamse Onderwijsraad – red.*).

In een eerste werkingsjaar kunnen onmogelijk alle projecten zoals voorgesteld door de SERV en de VLOR in aanmerking worden genomen. Op basis van maatschappelijke relevanties en rekening houdende met de mate waarin de thema's verschillende beleidsdomeinen aanbelangen en bestrijken, werd een prioritering en selectie doorgevoerd.

Er wordt voorgesteld om één of meerdere EVC-projecten op te starten :

- in de publieke en private zorgsector, meer bepaald voor het beroep van kinderopvang en gediplomeerde verpleegkundigen,
- op het vlak van de lerarenopleiding en de toegang tot het lerarenberoep,
- inzake inburgering,
- voor het beroep van reisleiders en gidsen,
- rond de doelgroep van laaggeletterden, jongeren zonder startkwalificaties en jongeren die ongekwalificeerd de schoolbanken hebben verlaten.

Aan de EVC-werkgroep binnen Interface wordt gevraagd om de opportuniteit om tot een globaal akkoord te komen inzake gemeenschappelijke portfoliomethodologie, verder te onderzoeken.

De projecten binnen de terreinen zoals hierboven geformuleerd, moeten in een open projectoproep worden gegoten. Dit is een opdracht die de Vlaamse regering toevertrouwt aan de EVC-werkgroep binnen Interface. De EVC-werk-

groep zal in september de oproep, met een advies over de concrete projecten, aan de Vlaamse regering ter goedkeuring voorleggen.

De projectgroep moet verder instaan voor de opvolging en coördinatie van de projecten, de organisatie van de monitoring en de evaluatie van de projecten, zich buigen over de manier waarop toezicht en kwaliteitsborging best worden afgestemd, waken over de basisprincipes waaraan elke EVC-procedure maximaal moet voldoen en zorgen voor overleg en afstemming tussen de verschillende actoren, waardoor methodiekwisseling kan worden georganiseerd én een gemeenschappelijk begrippenkader wordt ontwikkeld.

- 5 en 7. Vragen 5 en 7 houden met elkaar verband en worden dus samen behandeld.

De educatieve kaart van de Edufora is tot op heden een bewegwijzering die vooral is bedoeld voor personen en instanties die professioneel met vorming en toeleiding bezig zijn.

In het kader van Interface (een structurele samenwerking van de opleidingsverstrekkers Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding (VDAB), volwassenenonderwijs, VIZO en sector Cultuur) werd een project opgestart met het oog op de creatie van een "leerwinkel".

Deze leerwinkel omvat :

- de opbouw van een kennissysteem en database (rekening houdende met bestaande databanken zoals bv. de Educatieve Kaart), inclusief de organisatie van de toelevering van betrouwbare gegevens en het onderhoud van de database,
- de organisatie van een callcenter, bereikbaar voor iedereen,
- de toeleiding via bemiddelings- en begeleidingsdiensten.

Prioritair is dat het project laagdrempelig is en dat de informatie te allen tijde accuraat en up-to-date is. Een haalbaarheidsstudie, uitgevoerd in het najaar, moet aangeven welke opties er in de uitbouw van de leerwinkel kunnen worden genomen en wat daarvan de consequenties zijn.

6. Wat opleiding betreft, zijn er reeds een aantal concrete initiatieven genomen :

- vrijstelling van inschrijvingsgeld voor bepaalde categorieën in het volwassenenonderwijs ;
- het opleidingskrediet ;
- een Vlaamse aanmoedigingspremie voor individuen die hun loopbaan onderbreken of minder gaan werken en dit combineren met een opleiding in het licht van een knelpuntberoep of als vorm van tweedekansonderwijs wat basiscompetenties betreft ;
- de opleidingscheques, in eerste instantie voor KMO's met de bedoeling hun personeel op te leiden.

Voor EVC en levensloopbaanadvies (leerwinkels) :

deze projecten zitten in een beginfase, pas bij de uitwerking ervan zal duidelijk worden in welke mate financiële toegankelijkheid een rol speelt.

In het kader van Interface wordt eveneens gewerkt aan een Jaarboek LLL, waarbij de capaciteit tot monitoring van het "levenslang en levensbreed leren" sterk zal worden opgevoerd. Op basis van deze resultaten kan verder worden onderzocht welke maatregelen nog moeten worden genomen.